


 СЛАВИМИР НИКОЛИЋ, ПОЛИТИЧКИ ОФИЦИР УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА

# ПРОФЕСИЈА ПОСВЕЋЕНА МИРУ

**К**ада се говори о миру у свету, прва асоцијација за многе од нас јесте плави знак Организације уједињених нација. Припадници те организације више од седам деценија ангажовани су у ратним зонама широм света, у племенитој мисији спровођења мира и остварења људских права. Један од њих је и Славимир Николић, политички официр организације УН, заменик начелника Joint Mission Analysis Centre (JMAC) – аналитичке и обавештајне службе – у мировној мисији MINUSTAH на Хаитију и виши инструктор светске организације за JMAC ентитете, који је искуства и знања официра РВ и ПВО Војске Србије одлучио да стави у службу светског мира.

Говорећи за магазин „Одбрана“ о својој професији у УН, после дугогодишњег интернационалног искуства, каже да је тај посао „частан хлеб са седамдесет седам кора“. А све је почело када је још као дечак одлучио да војни позив буде његов животни избор, а како истиче, као и на многе дечаке његовог узраста тада, велики утицај на ту одлуку имала је комбинација историјског наслеђа, породичне традиције, али и популаризација тог племенитог занимања у медијима.

– Још од малена посматрао сам очеве слике у униформи док је служио војни рок на аеродромима по тадашњој Југославији, а веома битна одредница мог будућег позива био је одлазак једног брата у средњу медицинску војну

**Жртвовања које професионални припадници Уједињених нација лично подносе, заједно са својим породицама, ради обављање ове часне, високо одговорне и неретко веома опасне дужности, мало ко може да разуме. Тај рад захтева не само знање и професионално искуство, већ и неизрецив ентузијазам, личну стабилност и сталоженост, велики капацитет за борбу са стресом, усредсређеност, пажњу, разумевање, отвореност и храброст.**

школу, догађај чију вредност је додатно појачало одлазак и другог у школу за официре унутрашње пловидбе. Обојицу је „следовала” униформа и интересантно занимање, што је за једног дечака, који се угледа на вредне породичне примере, постао сан који ће сањати годинама. Неизоставно је рећи да сам од тада чекао сваку недељу и термин емисије „Дозволите да се обратимо”, која ме очаравала садржајем, посебно војном или ратном тематиком. Уједно, на тај начин успевао сам да, само мени знано како, будем ближе својој браћи, који су управо због одабраних професија веома рано отишли од породичног дома.

Додате ли на све то једном тинејџеру, те 1982. године, и филм „Официр с ружом”, јасно је како се у уму дечака створила таква хемијска реакција да ниједна препрека на путу ка официрској униформи није била непремостива. Тај сан почео је да се остварује 1991. године, додуше у веома турбулентно доба на нашим просторима, уписом 48. класе Војне академије у Београду, а у потпуности је испуњен 1995. године, добијањем првог официрског чина, у роду ЕИ и ПЕД. Врхунски добитак за мене био је и тај што су наши родитељи тада имали три униформисана сина у три различите боје – један брат у сивомаслиној, други у белој, а ја у плавој униформи.

**О** Као официр Војске Србије, учествовали сте у мултинационалној операцији UNMISSET у Источном Тимору, што је прво ангажовање припадника наше војске у мултинационалним операцијама УН, после поновног пријема земље у светску организацију. Какво је то искуство било за Вас?

– Савезна Република Југославија примљена је поново у чланство Генералне скупштине УН, као нова држава, 2000. године, а по суспензији чланства у тој међународној организацији 1992. године. Крајем 2001. године одржано је прво национално тестирање и регрутовање официра Војске за учешће у мировним операцијама УН, а неопходне услове задовољило је само пет наших официра, укључујући и мене, најмлађег у тој групи. Сумирајући искуства стечена у тој мировној операцији, где сам радио као војни посматрач на граници између Источног Тимора и Индонезије, затим као дежурни оперативни официр у Команди војнопосматрачког контингента и официр за везу с наоружаним војним контингентом мировне операције, најзначајније је то што сам имао могућност да упоредим ниво наших професионалних знања, познавања страних језика, војних вештина, а нарочито квалитета стеченог војног образовања и специфичних стручних особености са онима код официра из осталих земаља.

Официри наше војске су при врху светских стандарда, способни да извршавају високо одговорне задатке на свим нивоима, било у области тактичко-оперативног деловања или командних функција. Управо је такав закључак био један од основних „окидача” за моје професионално прикључење УН. Када је реч о перцепцији наше државе, односно Војске и њених припадника у мировним операцијама, данашња ситуација говори сама за себе – од симболичног учешћа од пет војних посматрача УН у само једној мировној операцији, Србија тренутно има више од триста професионалних припадника Војске у једанаест мировних операција под мандатом УН и Европске уније.

**О** Управо то ангажовање утицало је да Ваша каријера у наредним годинама појачаним другачији шок. Како сте се одлучили на тај корак?

– Професионалну војну службу напустио сам 2007. године у чину капетана прве класе, на властити захтев, а радећи тада у Сектору за политику одбране Министарства одбране, што се дешава око годину дана по повратку с специјализације у Швајцарској на Женевском центру за безбедносну политику. Одмах по одласку из Војске, преузима функцију шефа Кабинета министра омладине и спорта у Влади Републике Србије, што је другачије искуство од оног у Министарству одбране. Напуштање те позиције протекло је релативно брзо, а имао сам осећај као да сам дан започео у свом кабинету у Палати „Србија”, а увече сам се обрео на лету према Карибима, односно Хаитију. Ипак, понуда за позицију у мировној операцији УН на Хаитију стигла је тек после вишегодишњег комплексног процеса, који је подразумевао припрему професионалне биографије и прикупљању детаљне документације која је неопходна за аплицирање за посао у УН.

Наиме, по повратку из мировне операције УН на Источном Тимору, где сам стекао личан увид у функционисање УН и схватио да је интернационално окружење, у коме функционишу заједно војна лица, официри полиције и цивилни службеници, оно чему лично и професионално тежим, био сам сигуран да поседујем далеко више од потребних референци, искуства и капацитета за обављање таквих послова. Протекле су две године од добијања позива за интервју с регрутним панелом УН, а онда још око шест месеци до одговора и пријема званичног позива за прикључење УН. Мислим да је потребна велика ментална снага и одлучност, лични и професионални капацитет, а понајвише снажна подршка нашег најужег животног језгра – брачног друга, породице и најмилијих – да у данашњем свету урадите тако наглу, озбиљну, високоосетљиву заме-

ну професије. Професионални, безбедносни и егзистенцијални ризици били су високи.

**Q** *Колико су Вам прејходно професионална искуство и знања из Министарства одбране и Војске Србије, као и дужности које сте до сада обављали, значили у даљој каријери?*

– Чињеница је да знатан проценат професионалних припадника УН данас, нарочито у мировним операцијама, долази из војних средина. Реч је или о пензионисаним припадницима националних војски или, као у мом случају, о људима који су одлучили да у неком тренутку промене професију. Војна професија доноси, и у току школовања и током службе, изврсну базу за стицање специфичних знања и способности које су високовредноване и тражене у систему УН. Било да говоримо о логистици, транспорту, информатици, комуника-

цијама, финансијама, авијацији, инжењерији, администрацији или политици, аналитици и обавештајном раду, бивше официре из свих земаља света можете пронаћи у свакој од мировних операција УН. Конкретно за мене, искуства као некадашњег официра ваздухопловства и рода ЕИ и ПЕД, са специфичном службом у трупи, али и у организационим целинама Министарства одбране, познавањем и активном употребом више страних језика, те контакти са страним војним представницима, радним групама и делегацијама, као и школовање и обука у иностранству, свакако су допринеле развијању профила и карактеристика адекватних за рад у УН.

**Q** *Ангажовање у оквиру мисије MINUSTAH на Хаитију обележило је Ваш рад у међународном окружењу. Какав је животи официра УН у њој мисији?*



– Један од основних разлога за моје, сада већ дугогодишње ангажовање управо у мировној операцији MINUSTAH јесте постојање таквог оперативног окружења које је омогућило развој и деловање аналитичке и обавештајне делатности. Тачније, ова мисија је једна од пионира такве делатности у мировним операцијама УН у 21. веку. После скоро четири декаде игнорисања тог концепта и деценије борбе за његово успостављање, 2006. године УН доноси одлуку о оснивању аналитичких ентитета у свим мировним операцијама, сачињених од војних, полицијских и цивилних службеника. Иако је појам „обавештајни рад“ у организацији УН дуго био контроверзан, та мировна операција је од оснивања аналитичко-обавештајног органа до данас један од признатих модела у погледу прикупљања и обраде информација, те употребе обавештајних података ради подршке планирања,



UN Photo / Logan Abassi

доношења одлука и имплементације мандата мировне операције, а добијеног од Генералне скупштине УН. Задатак мог тима јесте прикупљање, фузија, анализа и експлоатација информација ради аналитичке и обавештајне подршке основних клијената – војних, полицијских и цивилних руководећих структура мировне операције. Обављајући такве сложене и осетљиве задатке у сложеном и опасном оперативном окружењу јесте велики професионални изазов.

Да невоља буде већа, катастрофални земљотрес који је погодио Хаити и његов главни град 2010. године, а који је у року од минута усмртио око 250.000 људи, проузроковао је интерну миграциону и хуманитарну кризу за око два милиона становника. Десетковао је државну администрацију и снаге јавног реда и мира, те довео до епидемије колере која је до данас однела више од осам хиљада живота и од које је оболело до скоро 800.000 људи. Нажалост, ових дана, Хаити поново погађа политичка криза, где је судбина изградње демократског и стабилног друштвеног уређења, те дуго одлаганих парламентарних и председничких избора опет на тесту, а напори, време и средства, међународне заједнице уложени у стабилизацију државе прете да још једном буду деградирани или поништени.

○ С којим сџе се ђрофесионалним изазовима најчешће суочавали?

– О томе колико је тај посао захтеван најбоље сведоче чињенице да је реч о економски и социјално најнеразвијенијој држави западне хемисфере, коју одликују пренасељеност градских средина и неприступачна планинска насеља, а карактеришу је чести политички потреси и тенденције за насилном променом извршне власти, константне политичке нестабилности и социјални немири, сталне и насилне активности криминалних оружаних група на терену.

Уз то, говоримо и о присуству наоружаних паравојних организација, висока је активност међународних нарко-трафикинг картела, изразитој распрострањености илегалног наоружања, а отежавајућа околност јесте и специфичност језика, јер је службени језик креол, који се не користи нигде у свету, а врло мали број становника говори француски, шпански или енглески. Такође, у земљи постоји и латентна тенденција ка неразумевању или неодобравању функција мировне операције УН. Имајући све поменуто у виду, таква практична, оперативна и тактичка искуства немогуће је стећи нити на једном облику теоретске обуке или прочитати у било ком уџбенику, те посредно перципирати. Управо је то богатство коме човек и ентузијаста тежи када размишља о професионалном испуњењу. Свакако и испуњењу човекољубивих и хуманитарних дела.

Моја обавеза при томе, као и обавеза мојих колега, јесте да превасходно поделимо та искуства и знања са осталима, али да их применимо у обиму колико је то могуће, у другим оперативним театрима. Намеравам да стечена искуства ускоро применим и у некој другој, подједнако захтевној мировних операција УН, али и да знања преточим у докторској тези.

○ Ваша биографија сведочи да сџе се у континуиуишешу усавршавали и ђроширивали ђосџојеђа знања



*и вештина. Зашто је то важно за посао којим се бавите?*

– Степен стручних знања стечених до одласка из Војске Србије, а који је, између осталог, играо кључну улогу у процесу пријема у УН, није онај на којем сам лично и професионално желео да останем. Једна од основних компетенција професионалних припадника УН јесте и посвећеност сталном учењу. Извршавање редовних, индивидуалних, оперативних задатака у оквиру мандата мировних операција захтева стално усавршавање и проширивање постојећих знања и вештина. У данашњем добу, са увођењем нових технологија и иновативних пракси, лица која извршавају задатке у конфликтним подручјима без усавршавања и стицања нових знања не могу бити у стању да одговоре на нарастајуће безбедносне претње, те сачувају свој живот или животе угроженог цивилног становништва.

По прикључењу организацији 2007. године, имао сам прилику да похађам већи број курсева усмерених на ускотручно професионално усавршавање на Хаитију, у Италији, Норвешкој и Сједињеним Америчким Државама. Данас поседујем међународно признате сертификате из области безбедносног менаџмента, аналитике и обавештајних послова, употребу специјализованих аналитичких програма, менаџмент инцидената киднаповања и ослобађања талаца, као и многе друге. Осим тога, од 2013. године, када сам стекао звање вишег ЈМАС инструктора за УН, почео сам да предајем на Norwegian Defense International Centre у Ослу. Крајем 2014. године уписао сам у Србији и докторске студије из области примењене безбедности, очекујући да развијам дисертацију која ће третирати еволуцију аналитичке и обавештајне делатности у мировним операцијама УН.

*Шта то, заправо, значи?*

– Сагледавајући проблематику из угла политичког официра – посвећеног аналитици и обавештајном раду – најве-

ћи изазов јесте разумевање начина на који се глобално безбедносно окружење мења, те процеса кроз које пролазе УН ради прилагођавања својих активности таквим условима. Укратко, реч је о прилагођавању и система и нас, професионалних припадника организације, безбедносним стварностима у оперативним театрима. Мировне операције данашњице дешавају се у далеко сложенијем оперативном контексту од онога који смо познавали у, сада већ седам деценија дугом, постојању организације УН.

Организација и њени припадници данас се суочавају с активним непријатељствима у којима стране у сукобу не желе да преговарају, или чак чине све што је могуће да би онемогућили и само присуство и рад међународне организације на прекиду сукоба или успостављања мира. Жртвовања које професионални припадници организације УН лично подносе, заједно са својим породицама, ради

обављања ове часне, одговорне и неретко опасне дужности, мало ко може да разуме. Рад у УН захтева знање и професионално искуство, као ентузијазам, личну стабилност и сталоженост, велики капацитет за борбу са стресом, усредсређеност, пажњу, разумевање, отвореност и храброст.

Професионални припадник УН не проведе поред породице и најмилијих у просеку око 280 дана годишње, па и више, а то је нешто што се не може ничим надокнадити. У нарастајуће опасним конфликтним окружењима, где УН понекад успева да реализује само ограничен степен критичних задатака, припадници мировних операција су у константној животној опасности и често под сталном претњом, нападани, али и убијани. Статистике, у овом случају, нису ружичасте и представљају нешто с чиме се мора живети, и што рационалан човек не може да занемари.

*Имајући у виду Ваше амбиције и жеље, где видите себе за десет година?*

– Живимо у времену брзих и неочекиваних дешавања, без ефикасне контроле над дешавањима мимо оних у нашим ограниченим животним просторима. Враћајући се на Ваше првобитно питање, где себе видим у наредном периоду, извесно је да ћу се у скором периоду окушати у новим професионалним изазовима у некој од, с аспекта безбедности, изазовнијих и захтевнијих операција, попут Сомалије или Сирије. С друге стране, после скоро деценије рада у конфликтним подручјима, не искључујем могућност да се одредим и за поједине хуманитарне агенције УН или регионалне команде УН на територији Европске уније. Ипак, морам признати, интернационално ангажовање, у коме преовладава захтевно безбедносно окружење, те интензивна употреба најновијих технологија и технолошких иновација, јесте област интересовања за коју сам се определио. ■

Биљана МИЉИЋ  
Фотографије из личне архиве